

et Udtryk i denne Lov, et Udtryk, som refererer sig til de forhaandenværende faktiske Omstændigheder. Der tales nemlig om, at Forpagningsterminen ikke maa naa ud over den 1ste April 1909. Jeg vil derfor tillade mig nogle Bemærkninger om disse korte Forpagtninger; for Faurholm er Rotationen paa 8 Aar, for Trollesminde paa 7 Aar. Jeg tror, at noget af Miseren skriver sig herfra. Heldigst vilde det være, om man kunde komme til at udstykke disse Ejendomme til Smaafolk, som kunde drive et rationelt Landbrug derude. Men kunne vi ikke det, vil det næste være at gøre dem frugtbringende saavel for Statskassen som Ejer som eventuelt ogsaa for Forpagterne som Brugere. Som det nu er, kunne de imidlertid ikke blive frugtbringende for Statskassen. Vi vilde se, at Afgiften tit maa eftergives Forpagterne, fordi de ikke kunne svare den. Jeg kan føje til, at der slet ingen Fortjeneste er for Forpagterne ved Forpagtningerne, men at de gennemgaaende sætte Penge til derved. Der skal jo en hel stor Formue til for at overtage en saadan Forpagtning; der skal anskaffes Inventar og delvis Besætning for at kunne begynde Driften. Naar Rotationen saa er gennemgaaet, er Forpagteren som Regel omtrent ødelagt. Jeg ved Eksempler paa, at en Forpagter ude paa en af disse Gaarde er tiltraadt med en stor Kapital, men efter nogle Aars Forløb, endda ofte efter at have faaet Afgiften nedsat, har han henvendt sig til Ministeriet og tilbudt Penge for at faa Lov til at gaa derfra for dog at redde noget. Jeg anser dette for at være et uheldigt Forhold, saavel for Statskassen som for Forpagterne. Vi kunne sige, at der finder et stort Pengetab Sted, som hverken kommer Staten eller Forpagteren til gode. Pengene gaa rent ud sagt i Vadsken. Landbruget derude kan under disse Forhold ikke blive rationelt i Sammenligning med det Landbrug, vi kende for de mindre Gaardes Vedkommende. I alt Fald for en af Gaardenes Vedkommende er Dræningen langt fra tidssvarende. Man har i denne Sommer kunnet se Forpagterentumle med sine Heste uden at kunne komme ud paa største Delen af sine Marker før ved Midsommertid. Imellem de mange Stikgrøfter var der knap nok Plads til at vende med Plov og Heste. Landbruget er i det hele gammeldags, og Driften kan, som sagt, slet ikke betale sig hverken for Staten eller for Forpagteren. Hvis det ikke maatte lykkes at faa disse Gaarde solgte, ikke under et — det vilde jeg ikke regne for heldigt — men i mindre Parceller paa

10—20—30 Tønder Land, vilde det være heldigt, om man søgte paa disse Statsjendomme at komme hen til et nogenlunde rationelt Agerbrug, saaledes at Driften kunde gaa fremad. Jeg tror, at en af Udvejene hertil vilde være at gøre Forpagterens Stilling mere taalelig og ikke udbyde Forpagtningen om Efteraaret til Tiltrædelse om Foraaret, saaledes at en Mand, der har siddet derude i 7 Aar, ikke ved, om han kan faa Lov til at sidde der det 8de med. Enhver i dette Ting, som for største Delen bestaar af Landbrugere, ved jo, at en Gaard ikke drives ganske paa samme Maade det sidste Aar af Forpagtningen som det første Aar. Det er uheldigt, at en Forpagter, som har siddet nogle Aar paa Gaarden, som virkelig har drevet den godt og sat Penge i den, paa den Maade ikke faar Lejlighed til at høste de udlagte Penge. De korte Forpagtninger ere ogsaa derved uheldige for Gaarden og Gaardens Ejere, at Driften forringes meget stærkt ved, at Gaarden, naar den næste Rotation begynder, atter er i Uorden. Jeg mener derfor, at det er heldigt, hvis vi ikke ved denne Lejlighed skulde kunne komme til en rationel Udstykning, saa dog kunde komme hen til en rationel Drift af disse Gaarde, saaledes at de kunde komme paa Højde med Nutidens Landbrug, selv om vi i den Anledning skulde begynde med en ringe Forpagtningsafgift og Forpagtningens Forlængelse over et længere Aaremaal. Jeg vilde regne det for et Fremskridt, om man f. Eks. begyndte med en ringe Afgift, imod at vedkommende forpligtedes til saadanne Forbedringer som Dræning og sligt, saa Gaarden i Tidens Løb kunde blive noget værd og saa maaske kunde svare en stigende Afgift. Jeg finder det uheldigt, at man lader en Forpagter tiltræde Forpagtningen med meget store pekuniære Ofre, og naar der saa er gaaet 6½ Aar, holder Auktion over Forpagtningen. Hvis han saa har gjort sin Pligt som en brav Mand og bragt Driften saaledes op, at en anden Mand kan være tjent med at byde ham over, saa maa han enten gaa fra Gaarden og hele sit Arbejde, eller ogsaa maa han selv byde ham over og derved miste Frugten af sit Arbejde. Jeg vil derfor bede det ærede Udvalg, som maatte blive nedsat om denne Sag, om ogsaa at tage dette Spørgsmaal under Behandling. Der er ikke Tvivl om, at vi i dette Ting have Kræfter, der ere i Stand til at bearbejde denne Sag fra Grunden af, hvad enten der bliver Tale om en Udstykning til Salg eller om